

Liber

Incipit Deuteronomius. Capitulum .j.
Declaratio sermonum tuorum illuminat: et intel-
lectum dat puerilis. sicut dicitur in principio
Exo. lex non datur: prope unum persone singulari: sed
coisitati: et ideo datio legis presupponit adunati-

one ple-
bis cui lex sit dan-
da: et ideo sicut fuit vi-
cui in principio Ge-
nes. lex que continetur
in quibuslibet moy-
si sic dicitur: quod pri-
mo in li. gen. referri-
bitur sepiano fidelis
ipsi ab infideli. et
adunatio sub cul-
tu unius dei. In ex-
odo vero et in alijs
duobus libris se-

**Incipit liber elie ad dabe-
rim que deuteronomius pro-
notatur. Capitulum .j.**
Ec sunt ver-
ba que locutus
est moyses
ad omnes israel

loquens verba libri huius pro modo et hoc tractatus: fuisse
ibi cum capitaneis et principales ipsi in quibusdam nota
multitudo ipsi continebat. Scripsit enim moyses ad om-
nem israel generaliter: quod non solum illi qui erant tunc presentes sed etiam ab-
sentes et futuri de populo illo obligabatur ad ea que fuerunt scripta
in hoc libro. et ideo fuit
repositus in latere
arche ut legere-
tur quilibet anno
vii. vtrb. .j. xxxi
ca. Quod sequetur
ostendit ubi scri-
psit cum dicitur.

**Trans iordanem in solitudine
capestri protra mare rubrum
inter pharam et thofel: et
laban et aseroth: ubi auri
est plurimum undecim die-
bus de oreb. per viam mon-
tis seir usque cadesbarne.**

**Trans iorda-
nem in solitudine
capestri ante
transitum iordanem
de Contra ma-
re rubrum. h. enis**

quentibus describitur datio legis populo iam adunato. In deu-
teronomio vero describitur replicatio legis date in eadem replica-
tione: de qua potest dici: propter verbum propositum. Declaratio
sermonum etc. vñ liber iste procedit secundum quadruplicem modum
in verbis propositis contentis. scilicet replicatio obcurarum: quod notat:
cuius dicitur. Declaratio replicando in alijs libris predicta: quod
notat cuius dicitur. Sermonum tuorum. scilicet suppledo omnia: quod
notat ubi. Illuminat. quod applicatio et addendo necessaria: quod
notat cuius dicitur. Et intellectum dat puerilis. sicut videbitur in pro-
cessu libri. Qui quidem liber dividitur in quatuor et executio
nem que incipit ubi. Preceptis moyses. In primo quatuor
notant. primo que scripsit scilicet quibus dicitur. Ad omnes israel. ter-
cio ubi scripsit ubi. Trans iordanem. quarto que scripsit ubi
Quadragesimo anno. Circa primum. f.

a Hec sunt verba. sciendum que aliquid dixerunt que moyses non
scripsit huius libri: sed tamen protulit verba vel sententiam. Josue et
alii senes memoriter retinentes in huius libri descriptis
post mortem moysi: hoc probant primo: eo quod dicitur in prin-
cipio. Hec sunt verba que locutus est moyses. et non dicitur quod
scripsit. scilicet hoc et hoc dicitur. Trans iordanem: sic vide-
tur quod liber fuerit scriptus trans iordanem. Moyses autem ior-
danem non transit: ut patet in fine huius libri. et in pluribus alijs
locis. tercio ex hoc quod in fine huius libri describitur mors et se-
pultura ipsius moysi quam ipse moyses scribere non potuit. sed
hoc est manifeste contra id quod dicitur infra. xxxi. ca. ubi dicitur.
Scripsit itaque moyses lege banc: et tradidit sacerdotibus fili-
is leui: qui portabant archam federis domini: et infra eodem capitulo.
Postquam autem scripsit moyses verba legis huius in volumine
atque complevit: cepit leuitis qui portabant archam federis domini
dicens. tollite librum istum etc. et ideo dicitur aliquid quod et dras
scripsit principium et finem huius libri addendo verbis moysi. sed
hoc est contra illud quod dicitur in principio huius libri. Hec sunt ver-
ba que locutus est moyses. et quod patet quod non sunt verba elie
sed moysi. Propter quod dicitur. Ra. sal. et bebrei aliquid quod totus
iste liber scriptus fuit a moyse ex cepto ultimo. ca. quod scri-
psit iosue post mortem moysi. Ad illud autem quod obicit primo
dicendum: quod moyses verba libri huius finem primo pro-
tulit coram populo pro modo et hoc tractatus: et quantum ad hoc
dicitur. Hec sunt verba que locutus est moyses. sed postea scripsit
ad memoriam in futurum. Quod autem scilicet obicit magis est ad
oppositum: quia trans iordanem et circa acapim in sacra scriptu-
ra respectu situs iherusalem: et ideo illa pars ubi habitabat duetri-
bus cum dimidia: que fuit acquisita ante transitum iordanis vo-
catur trans iordanem: quia inter ipsam et iherusalem iordanis est me-
dius. Ad tertium rursus patet et dicitur. Consequenter ostendit quod
bus scripsit cum dicitur.

b Ad omnes israel. dicit autem Ra. sal. quod ad hoc vocavit to-
tum populum: ut quilibet haberet locum loquendi si vellet in aliquo obice
verbis moysi: ut sic postea nullus haberet locum dicens: sed non
est verisimile quod totus populus posset generaliter audire verba moysi lo-
quentis: cum numerus viros qui poterat ad bella. procedit absque mu-
licibus et pueris centum sexcenta milia et mille septingenti triginti
ca. vtrb. h. xxxi. Et ideo melius videtur dicens quod quam moyses

hoc mare multos sunt: et vñ illos est contra locum illum.
e Inter pharam et thofel etc. nota sunt locorum circa lo-
cum illum ubi moyses explanavit legem. f. ubi est au-
rum plurimum. quia ibi sunt minere auri. g. Undecim die-
bus de oreb. istud exponit dupliciter. Anno modo ab alijs
referendo ad istam precedentem cum dicitur. hec sunt verba etc. ita
h. loco. Undecim diebus. i. x. dies posuit ad loquendum ista.
Et quo exponit ista sequens et cum dicitur cum dicitur. Per
viam montis seir etc. non habet et verbum eorum: et ideo exponit
ab alijs non solum referendo ad istam precedentem: sed etiam subse-
quentem: ut sit sententia. Hec sunt verba que locutus est moyses. x. die-
bus. vñ dicitur. f. de oreb per vias montis seir. ita quod in illo
vñ dicitur dicitur facta est legis explanatio. Sed hoc expo-
sitione non videtur rationabilis: quia non est verisimile quod moyses cum
per vias explanaret populo legem: talis explanatio requirit
quiete et otiosum et auditorum. Et ideo Ra. sal. aliquid exponit di-
cens: quod in h. notat spacium terre inter montem oreb et ca-
desbarne: quod secundum cum dicitur. x. dies: et tamen filij israel in
recessu suo de oreb post legem daturam venerunt in cadesbarne vñ mis-
erunt exploratores. si igitur inde subtraherent. xxx. dies
quibus populus mansit in sepulchris occupatis: quibus com-
ederunt carnes mensis integro: vtrb. h. ite. x. vñ.
dies quibus mansit populus in aseroth quatuor. maria fuit
reclusa: non remaneret nisi tres dies quibus fecerunt iter
dictum: et hoc posuit moyses finem cum ad ostendendum fi-
lij israel: qualiter de accelerabat iter populi ad intrandum
in terram promissionis: nisi peccatum eorum impedivisset
quod terra verberis exploratorum murmuraverunt contra to-
minum volentes reverti in egyptum: et ideo. xl. annis
fuerunt vagabundi per desertum. Igitur secundum hac expo-
sitionem est sensus. g. Undecim diebus de oreb. supple-
itur usque ad cades eundo. b. Per viam montis seir.
i. quod iter de oreb in seir: quia cades est intermedia: et subintel-
ligitur: quia via tribus diebus fecisset deo accelerante iter ve-
strum: et ita accelerasset residuum: nisi peccata vestra
posuissent impedimentum. Aliter etiam exponit referen-
do li. undecim diebus: ad totum iter filiorum israel de oreb usque
ad ingressum terre promissionis: vtrb. h. sensus. Si non pec-
cauissetis domino: undecim diebus de oreb venissetis
ad ingressum terre promissionis: transendo per cades
et per montem seir: quia dominus reddisset vobis gratiam
in conceptu filiorum: clausuram concessisset vobis transi-
tum per medium terre sue. Sed propter peccatum ve-
strum denegatus est vobis illic transitus: et circumivisset
montem scilicet longo tempore: vtrb. h. ca. ubi dicitur. ca.
et secundum vtriusque expositionem est hic modus loquendi
qui apud hebreos vocatur recurtatus vel recusus: scilicet
licet quando aliqua tacetur: que tamen necessaria sunt
intelliguntur. Dicitur. ii. Regum. v. capi. ubi translacio